

JAVNI POTNIŠKI PROMET

Brez javnega potniškega prometa ni multimodalnosti

Ključno bo, da bo masovni javni potniški promet konkurenčen z vidika dostopnosti in hitrosti potovanja.

Barbara Perko

Po podatkih Statističnega urada RS (SURS) za april 2022, ki so bili objavljeni sredi junija, je bilo letos prepeljanih več potnikov tako na avtobusih, vlakih kot tudi na letališču in v pristaniščih. Avtobusi v mestnem javnem linijskem prevozu so po podatkih SURS prepeljali nekaj več kot 2,9 milijona potnikov, kar je bilo dvakrat toliko kot pred letom dni. Avtobusi v medkrajevnem in mednarodnem javnem linijskem prevozu so prepeljali skoraj 1,8 milijona potnikov. To je bilo prav tako več kot v prejšnjem aprilu, in sicer za 113 %. Vlaki so prepeljali 1,2 milijona potnikov, kar je bilo za skoraj polovico (48 %) več kot v prejšnjem aprilu. Z Letališča Jožeta Pučnika Ljubljana je odpotovalo ali na to letališče pripotovalo skoraj 69.400 potnikov, kar je bilo skoraj osemkrat toliko kot aprila lani. Pozitiven je tudi trend v pomorskem prometu, saj je v slovenska pristanišča priplulo ali iz njih odplulo 274 ladij, kar je bilo za 6 % več. Našteli so skoraj 2.900 potnikov, kar je bilo bistveno več kot pred letom dni, ko je priplulo ali odplulo zgolj enajst potnikov.

Enovito povezati in enovito upravljati

Uporaba javnega mestnega potniškega prometa v urbanih središčih zagotovo predstavlja enega glavnih stebrov novih oblik mobilnosti in trajnostne mobilnosti, katere cilj je zmanjšanje avtomobilskega prometa in spodbujanje

njegovih alternativ, ocenjujejo v podjetju **Marprom**, ki opravlja javni mestni potniški promet v Mariboru.

Brez javnega potniškega prometa ni mogoče govoriti o multimodalnosti, ki jo bo v prihodnosti nujno treba uveljaviti. »Če želimo zmanjšati uporabo osebnih motornih vozil oziroma se približati cilju, da lastništvo osebnega avtomobila ni potrebno, bo treba vse vrste prevozov (vlak, avtobus, souporaba avtomobila, najem avtomobila, souporaba ali najem manjših prevoznih sredstev itd.) med sabo enovito povezati in enovito upravljati. Pred tem

pa je treba zagotoviti, da bo masovni javni potniški promet (avtobusni in železniški potniški promet) konkurenčen predvsem z vidika dostopnosti in hitrosti potovanja,« menijo v **LPP**.

Nismo še na ravni iz leta 2019

Marprom letos beleži blago rast števila prepeljanih potnikov glede na lansko leto, a niso še na ravni iz leta 2019. Takrat so v celem letu prepeljali blizu 4 milijone potnikov. »V obdobju januar-maj 2022 je podjetje doseglo 88 % potnikov v primerjavi z enakim obdobjem 2019,« ponazorijo.

LPP je kupil nove mestne avtobuse znamke MAN.

V LPP beležijo za 37 % manjše število potovanj v primerjavi z letom 2019. »Do 1. junija 2022 smo v mestnem prometu zabeležili 9,767 mio potovanj, v medkrajevnem prometu pa 1,433 mio potovanj,« povedo.

Pomoč države je nujna

Ponudniki čutijo posledice manjšega števila potnikov, ki se kaže v manjšem prihodu od prodaje, obenem so višje cene pogonskih goriv, materiala za servisiranje in vzdrževanja voznega parka, soočajo pa se tudi s pomanjkanjem voznega osebja. »Pomoč države za blaženje teh posledic je nujna, kajti brez pomoči ne bo moč ohraniti javnega prevoza potnikov na tem nivoju, ki smo mu danes priča. Finančna pomoč države je še toliko bolj nujna, ker zaradi višjih obratovalnih stroškov ne želimo višati cene vozovnice. Z ohranjanjem cene vozovnice želimo ohraniti dostopnost javnega potniškega prometa. Upamo, da bo tudi to vzpodbuda uporabnikom, da se bodo pogosteje odločali za ta način potovanja, saj je potovanje z javnim potniškim prometom prijazno tudi do okolja, pa tudi finančno ugodno za uporabnike,« poudarjajo v LPP.

V Marpromu menijo, da bi bila dobrodošla tudi »večja spodbuda države pri integraciji različnih načinov javnega prevoza potnikov – boljša medsebojna uskladitev voznih redov, uskladitev linij mestnega, medkrajevnega in železniškega prometa, kar bi potnikom omogočilo lažje kombiniranje potovanj v okviru javnega prevoza. Poleg integracije JMPP z ostalimi načini prevoza pa še uskladitev cen prevoza in možnost delnega sofinanciranja mestnega prevoza s strani države«.

Brez pomoči države ne bo mogoče ohraniti javnega prevoza na trenutni ravni.

Država rabo javnega potniškega prometa spodbuja tudi z brezplačnimi vozovnicami. Do njih so upravičeni upokojenci, starejši od 65 let, vojni veterani in invalidi z evropsko kartico ugodnosti za invalide. V času poletnih počitnic pa je brezplačno podaljšana tudi veljavnost subvencioniranih mesečnih vozovnic za dijake in študente,

V floti ima LPP novi medkrajevni avtobus znamke Setra.

ki lahko v tem času koristijo javni potniški promet na območju cele države. V veljavi so tudi Vikend vozovnice za družine in skupine potnikov, ki jim ob sobotah, nedeljah in praznikih v obdobju štirih dni omogočajo neomejeno število potovanj z medkrajevnim avtobusom ali vlakom. Do 30. junija 2023 bodo vsi, ki bodo z medkrajevnim avtobusom in domačim železniškim prometom potovali ob sobotah, nedeljah in praznikih, potovali s 75 % popustom na vseh enotnih vozovnicah.

Linije prilagajajo potrebam

V Mariboru so pristopili k projektu reorganizacije sedanjih avtobusnih linij. S študijo želijo ugotoviti glavne tokove, definirati koridorje in nato določiti nove linije. S sodobno učinkovito organiziranim javnim potniškim prometom bodo lahko zadržali uporabnike in privabili nove. Med nujne ukrepe tako v Marpromu uvrščajo vzpostavitev multimodalnih vozlišč, sistema P&R, umestitev prestopnih točk znotraj mreže linij, prenovo avtobusnih postajališč, dopolnitev JMPP s sistemom prevoza na klic, integracijo različnih načinov potovanja, izboljšanje podobe JMPP idr.

V Ljubljani so od leta 2007 do 2019 uvedli 12 novih linij, podaljšali 15 obstoječih, preusmerili 16 linij in uvedli še 19 različnih sprememb na samih linijah, vključno s podaljšanjem mestnih linij v

primestne občine. Pokritost Mestne občine Ljubljana z mestnimi linijami je 97 %. Dobro so zasedena tudi P+R parkirišča, saj se njihova uporaba, z izjemo P+R Stanežiče, povečuje. »Čakamo še na širitev Celovške ceste od Vižmarij do P+R Stanežiče, kot je obljubljeno s strani države. Širitev nam bo omogočila uvedbo rezerviranega pasu za avtobus (rumeni pas), kar je pogoj, da bo zaživel tudi P+R Stanežiče. Pričakujemo, da se bo uporaba P+R parkirišč v bodoče povečevala zaradi tega, ker se uporabniku za 1,30 EUR nudi celodnevno parkiranje ter dve vožnji z avtobusom z možnostjo prestopanja v roku 90 minut brez doplačila,« pravijo v LPP.

Prihodnost je električna

V letu 2022 je LPP posodobil svoj vozni park s 24 sodobnimi novimi avtobusi, kar predstavlja 10 % celotne flote avtobusov LPP. Vsi novi mestni avtobusi vozijo na stisnjen metan. Vsi medkrajevni avtobusi, ki zaradi tehnoloških omejitev uporabljajo še dizelsko gorivo, so opremljeni z najnovejšimi tehnologijami za zmanjševanje izpustov onesnažil in zmanjševanje porabe energije. Skladno s strategijo podjetja načrtujejo do leta 2027 zamenjavo še dodatnih 92 avtobusov. S tem bodo v celoti izločeni tudi vsi avtobusi emisijske stopnje nižje od EURO IV.

Letos naj bi izvedli tudi razpis za nakup prvih električnih mestnih avtobusov.

V času največje svetovne konference s področja kolesarjenja Velo City, ki je potekala v Ljubljani, so testirali dva električna avtobusa znamk MAN in Iveco, ki sta se izkazala za primerna. V LPP so si zadali tudi ambiciozen cilj izgradnje fotovoltaične elektrarne, ki bo nameščena na novi nadstrešnici na lokaciji LPP in bo namenjena vzdrževanju vozil LPP.

Da je prihodnost v vozilih na električni pogon, se strinjajo tudi v podjetju Marprom, kjer so skupaj z Mestno občino Maribor že začeli z elektrifikacijo voznega parka. Kupili so dva nova mestna avtobusa na 100-odstotni električni pogon in postavili dve hitri polnilnici. Naslednje leto nameravajo kupiti še dve novi električni vozili in vzpostaviti prvo popolnoma elektrificirano – zeleno linijo v Mariboru.

Novo pridobitve v železniškem in letalskem prometu

Konec marca so po naših tirih zapeljali novi vlaki. Letos se bo tako po tirih vozilo 52 novih sodobnih potniških vlakov

Foto: Arhiv Fraport Slovenija

V poletnih mesecih pričakujejo na Letališču Jožeta Pučnika Ljubljana, da bo promet še naprej rasel.

švicarskega proizvajalca Stadler – 21 enopodnih električnih vlakov FLIRT, 10 dvopodnih električnih vlakov KISS ter 21 enopodnih dizelskih vlakov FLIRT. Kupili pa bodo še dodatnih 20 novih potniških garnitur. Novi vlaki so hitrejši, omogočajo enostavnejši vstop in izstop, nudijo več prostora, so sodobno opremljeni in ne nazadnje tudi energetske varčni.

Eno leto po odprtju novega potniškega terminala so z delovanjem lahko zadovoljni na Letališču Jožeta Pučnika Ljubljana. Letos so v prvih šestih mesecih leta prepeljali več kot 385 tisoč potnikov, kar je petkrat več kot v enakem obdobju lani. Rast prometa pričakujejo tudi v poletnih mesecih. Ocenjujejo, da bo letos preko letališča potovalo okoli 880.000 potnikov. ■